

Istungidokument

A9-0210/2020

4.11.2020

RAPORT

Euroopa kultuuripärandiaastaga tõhusate poliitiliste tulemuste saavutamise
kohta
(2019/2194(INI))

Kultuuri- ja hariduskomisjon

Raportöör: Dace Melbārde

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
SELETUSKIRI	17
TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS.....	21
NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS.....	22

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

Euroopa kultuuripärandiaastaga tõhusate poliitiliste tulemuste saavutamise kohta (2019/2194(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu lepingu (edaspidi „ELi leping“) preambulit, milles märgitakse, et lepinguosalisel saavad innustust „Euroopa kultuurilisest, religioosest ja humanistlikust pärandist“ ning soovivad „süvendada oma rahvaste vahelist solidaarsust, samal ajal austades nende ajalugu, kultuuri ja traditsioone“, ning ELi lepingu artikli 3 lõiget 3¹,
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 167²,
- võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat, eriti selle artiklit 22³,
- võttes arvesse kultuuri väljendusvormide mitmekesisuse kaitse ja edendamise konventsiooni, mis võeti vastu 20. oktoobril 2005 UNESCO peakonverentsi 33. istungjärgul⁴,
- võttes arvesse ülemaailmse kultuuri- ja looduspärandi kaitse konventsiooni, mis võeti vastu 16. novembril 1972 UNESCO peakonverentsi 17. istungjärgul (maailmapärandi kaitse konventsioon)⁵,
- võttes arvesse vaimse kultuuripärandi kaitse konventsiooni, mis võeti vastu 17. oktoobril 2003 UNESCO peakonverentsi 32. istungjärgul⁶,
- võttes arvesse veealuse kultuuripärandi kaitse konventsiooni, mis võeti vastu 2. novembril 2001 UNESCO peakonverentsi 31. istungjärgul⁷,
- võttes arvesse relvakonflikti korral kultuuriväärtuste kaitse 1954. aasta Haagi konventsiooni⁸,
- võttes arvesse kultuuriväärtuste ebaseadusliku sisseveo, väljaveo ja omandiõiguse üleandmise keelamise ning ärahoidmise abinõude konventsiooni, mis võeti vastu 14. novembril 1970 UNESCO peakonverentsi 16. istungjärgul⁹,
- võttes arvesse nõukogu järeldusi kultuurivaldkonna töökava (2019–2022) kohta¹⁰,
- võttes arvesse komisjoni 22. mai 2018. aasta teatist Euroopa Parlamendile, nõukogule,

¹ https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:c382f65d-618a-4c72-9135-1e68087499fa.0008.02/DOC_1&format=PDF

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX%3A12008E167>

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:12012P/TXT&from=EN>

⁴ <https://en.unesco.org/creativity/convention>.

⁵ <http://whc.unesco.org/archive/convention-en.pdf>

⁶ https://ich.unesco.org/doc/src/2003_Convention_Basic_Texts-_2018_version-EN.pdf

⁷ <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000126065.locale=en>

⁸ <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000082464.locale=en>

⁹ <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000133378.locale=en>

¹⁰ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13948-2018-INIT/et/pdf>

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa kultuurivaldkonna uus tegevuskava“ (COM(2018)0267)¹ ,

- võttes arvesse komisjoni 28. oktoobri 2019. aasta aruannet Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele Euroopa kultuuripärandiaasta 2018 elluviimise, tulemuste ja üldhinnangu kohta (COM(2019)0548)² ,
- võttes arvesse komisjoni 11. detsembri 2019. aasta teatist Euroopa Parlamendile, Euroopa Ülemkogule, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Euroopa roheline kokkulepe“ (COM(2019)0640)³ ,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 15. mai 2014. aasta direktiivi 2014/60/EL liikmesriigi territooriumilt ebaseaduslikult väljaviidud kultuuriväärtuste tagastamise kohta ja millega muudetakse määrust (EL) nr 1024/2012⁴ ,
- võttes arvesse oma 8. septembri 2015. aasta resolutsiooni Euroopa kultuuripärandi ühtse lähenemisviisi väljatöötamise kohta⁵ ,
- võttes arvesse oma 23. novembri 2018. aasta raportit Euroopa kultuurivaldkonna uue tegevuskava kohta,
- võttes arvesse oma 19. septembri 2019. aasta resolutsiooni, millega rõhutatakse Euroopa ajaloomälu tähtsust Euroopa tulevikule⁶ ,
- võttes arvesse nõukogu 25. novembri 2014. aasta järeldusi kultuuripärandi kaasava juhtimise kohta⁷ ,
- võttes arvesse nõukogu 26. juuni 2000. aasta resolutsiooni Euroopa filmipärandi säilitamise ja edendamise kohta⁸ ,
- võttes arvesse nõukogu 21. mai 2014. aasta järeldusi kultuuripärandi kui jätkusuutliku Euroopa strateegilise ressursi kohta⁹ ,
- võttes arvesse nõukogu 8. juuni 2018. aasta järeldusi, milles käsitletakse vajadust teha kultuuripärand nähtavaks kõigis ELi poliitikavaldkondades¹⁰ ,
- võttes arvesse Euroopa Nõukogu 13. oktoobri 2005. aasta raamkonventsiooni, mis käsitleb kultuuripärandi väärtust ühiskonnas (Faro konventsioon)¹¹ ,
- võttes arvesse komisjoni talituste 5. detsembri 2018. aasta töödokumenti Euroopa

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52018DC0267&from=EN>

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019DC0548&from=EN>

³ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=COM%3A2019%3A640%3AFIN>

⁴ ELT L 159, 28.5.2014, lk 1.

⁵ ELT C 316, 22.9.2017, lk 88.

⁶ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2019)0021.

⁷ ELT C 463, 23.12.2014, lk 1.

⁸ EÜT C 193, 11.7.2000, lk 1.

⁹ ELT C 183, 14.6.2014, lk 36.

¹⁰ ELT C 196, 8.6.2018, lk 20.

¹¹ <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/rms/0900001680083746>.

kultuuripärandi tegevusraamistiku kohta (SWD(2018)0491)¹ ,

- võttes arvesse Euroopa Liidu Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate 22. novembri 2019. aasta resolutsiooni kestliku arengu kultuurimõõtmekohta (13956/19)² ,
- võttes arvesse Eurobaromeetri uuringut kultuuripärandi kohta (Eurobaromeetri eriuuring 466)³ ,
- võttes arvesse komisjoni 22. juuli 2014. aasta teatist „Euroopa kultuuripärand – ühtse lähenemisviisi suunas” (COM(2014)0477)⁴ ,
- võttes arvesse Euroopa Regioonide Komitee 2014. aasta novembris esitatud arvamust komisjoni teatise „Euroopa kultuuripärand – ühtse lähenemisviisi suunas” kohta (2015/C 195/04)⁵ ,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. mai 2017. aasta otsust (EL) 2017/864 Euroopa kultuuripärandiaasta (2018) kohta⁶,
- võttes arvesse komisjoni 27. oktoobri 2011. aasta soovitus 2011/711/EL kultuurimaterjali digiteerimise, sellele sidusjuurdepääsu tagamise ja selle digitaalse säilitamise kohta⁷,
- võttes arvesse 9. aprilli 2019. aasta koostöödeklaratsiooni kultuuripärandi digiteerimise edendamise kohta⁸,
- võttes arvesse komisjoni teatist Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Komisjoni tööprogramm 2020 – Liit, mis seab kõrgemad sihid” (COM(2020)0037)⁹,
- võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust „Euroopa maapiirkondade panus Euroopa kultuuripärandiaastasse 2018, tagades kestlikkuse ning linna- ja maapiirkondade sidususe“(NAT/738-EESC-2018-01641)¹⁰,
- võttes arvesse 2018. aasta Davosi deklaratsiooni kõrgetasemelise ehituskultuuri (*Baukultur*) edendamise kohta Euroopas¹¹,
- võttes arvesse nõukogu 23. novembri 2018. aasta Leeuwardeni deklaratsiooni

¹ <https://ec.europa.eu/culture/sites/culture/files/library/documents/staff-working-document-european-agenda-culture-2018.pdf>.

² <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-13956-2019-INIT/et/pdf>

³ <https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/ResultDoc/download/DocumentKy/80882>.

⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014DC0477&from=EN>

⁵ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014IR5515&from=EN>

⁶ ELT L 131, 20.5.2017, lk 1.

⁷ ELT L 283, 29.10.2011, lk 39.

⁸ https://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=58564.

⁹ ELT C 196, 8.6.2018, lk 20.

¹⁰ <https://webapi2016.eesc.europa.eu/v1/documents/EESC-2018-01641-00-01-AC-TRA-ET.docx/content>

¹¹ https://davosdeclaration2018.ch/media/Brochure_Declaration-de-Davos-2018_WEB_2.pdf.

ehituspärandi kohandatud kujul korduskasutamise kohta¹ ,

- võttes arvesse deklaratsiooni, mis võeti vastu kultuuri ja Euroopa asjade eest vastutavate liikmesriikide ministrite mitteametlikul kohtumisel 3. mail 2019 pärast Pariisis asuva Notre-Dame'i katedraali tulekahju² ,
- võttes arvesse Euroopa Nõukogu 19. detsembri 1954. aasta Euroopa kultuurikonventsiooni³ ,
- võttes arvesse Europa Nostra 22. juuni 2018. aasta Berliini üleskutset („Kultuuripärand Euroopa tuleviku jaoks“)⁴ ja selle 30. oktoobri 2019. aasta Pariisi manifesti („Relançons l'Europe par la culture et le patrimoine culturel!“)⁵ ,
- võttes arvesse 2015. aasta uuringut „Cultural Heritage Counts for Europe“ (Kultuuripärand on Euroopale tähtis)⁶ ,
- võttes arvesse 11. oktoobri 2018. aasta Barcelona deklaratsiooni turismi ja kultuuripärandi kohta („Better Places to Live, Better Places to Visit“ – Paremad kohad elamiseks, paremad kohad külastamiseks)⁷,
- võttes arvesse 2018. aasta uuringut „Safeguarding cultural heritage from natural and man-made disasters“ (Kultuuripärandi kaitsmine loodusõnnetuste ja inimtegevusest tingitud õnnetuste eest)⁸,
- võttes arvesse rahvusvahelise mälestiste ja kultuuriväärtuslike paikade nõukogu (ICOMOS) 2019. aasta dokumenti „European quality principles for EU-funded interventions with potential impact upon cultural heritage“ (Euroopa kvaliteedipõhimõtted ELi rahastatavate sekkumismeetmete jaoks, mis võivad mõjutada kultuuripärandit)⁹,
- võttes arvesse mälestiste ja ajalooliste paikade konserveerimise ja restaureerimise rahvusvahelist hartat (1964. aasta Veneetsia harta)¹⁰,
- võttes arvesse 1985. aasta Euroopa arhitektuuripärandi kaitse Granada konventsiooni¹¹,

¹ https://www.ace-cae.eu/uploads/tx_jidocumentsview/LEEWARDEN_STATEMENT_FINAL_EN-NEW.pdf

² <https://www.diplomatie.gouv.fr/en/french-foreign-policy/europe/news/article/declaration-adopted-during-the-informal-meeting-of-european-union-member-state>.

³ <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/rms/090000168006457e>.

⁴ <https://www.europanostra.org/wp-content/uploads/2018/09/Berlin-Call-Action-Eng.pdf>

⁵ https://www.europanostra.org/wp-content/uploads/2019/11/Paris-Manifesto_English.pdf

⁶ http://blogs.encatc.org/culturalheritagecountsforeurope/wp-content/uploads/2015/06/CHCfE_FULL-REPORT_v2.pdf.

⁷

<https://onedrive.live.com/?authkey=%21ALGmRQscySOLV5Q&cid=19E1928B8C6B7F5A&id=19E1928B8C6B7F5A%21157090&parId=19E1928B8C6B7F5A%21105860&o=OneUp>.

⁸ <https://op.europa.eu/portal2012-portlet/html/downloadHandler.jsp?identifiant=8fe9ea60-4cea-11e8-be1d-01aa75ed71a1&format=pdf&language=en&productionSystem=cellar&part=>.

⁹ http://openarchive.icomos.org/2083/1/European_Quality_Principles_2019_EN.PDF.

¹⁰ https://www.icomos.org/charters/venice_e.pdf.

¹¹

<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168007a087>.

- võttes arvesse 1992. aastal Vallettas sõlmitud arheoloogiapärandi kaitse Euroopa konventsiooni¹,
- võttes arvesse Euroopa Liidu kultuuripärandi ja Europa Nostra auhindu,
- võttes arvesse ÜRO kestliku arengu eesmäärke, eriti 4., 11. ja 13. eesmärki,
- võttes arvesse programmi „Euroopa horisont“ teise samba teemavaldkonda „Kultuur, loovus ja kaasav ühiskond“²,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1295/2013, millega luuakse programm „Loov Euroopa“ (2014–2020) ning tunnistatakse kehtetuks otsused nr 1718/2006/EÜ, nr 1855/2006/EÜ ja nr 1041/2009/EÜ³,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Euroopa Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ning Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta, nähakse ette üldsätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006⁴,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1301/2013, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja majanduskasvu ja tööhõivesse investeerimise eesmärgiga seonduvaid erisätteid ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 1080/2006⁵,
- võttes arvesse oma 11. septembri 2018. aasta resolutsiooni keelelise võrdõiguslikkuse kohta digitaalajastul⁶,
- võttes arvesse oma 13. novembri 2018. aasta resolutsiooni vähemustega seotud miinimumstandardite kohta ELis⁷,
- võttes arvesse oma 11. septembri 2013. aasta resolutsiooni Euroopa ohustatud keelte ja keelelise mitmekesisuse kohta Euroopa Liidus⁸,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1291/2013, millega luuakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Horisont 2020“ aastateks 2014–2020 ning tunnistatakse kehtetuks otsus

¹ <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/rms/090000168007bd25>.

²

https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/research_and_innovation/strategy_on_research_and_innovation/presentations/horizon_europe_en_investing_to_shape_our_future.pdf.

³ ELT L 347, 20.12.2013, lk 221.

⁴ ELT L 347, 20.12.2013, lk 320.

⁵ ELT L 347, 20.12.2013, lk 289.

⁶ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0332.

⁷ Vastuvõetud tekstid, P8_TA(2018)0447.

⁸ ELT C 93, 9.3.2016, lk 52.

nr 1982/2006/EÜ¹,

- võttes arvesse kohustusi, mille võttis innovatsiooni, teaduse, kultuuri, hariduse ja noorte volinikukandidaat 30. septembril 2019. aastal Euroopa Parlamendis toimunud kuulamisel,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
 - võttes arvesse kultuuri- ja hariduskomisjoni raportit (A9-0210/2020),
- A. arvestades, et Euroopa materiaalne, vaimne, looduslik ja digitaalne kultuuripärand on mineviku rikkalik allikas, mis annab tunnistust Euroopa ajaloost, kultuurist ja traditsioonidest kogu nende mitmekesisuses ning muutub aja jooksul järjest rikkalikumaks, ning arvestades, et seda pärandit tuleb säilitada, et seda saaks tulevastele põlvvedele edasi anda;
- B. arvestades, et Euroopa kultuuripärand on ajaloolise ja kollektiivse mälu ning teadmiste allikas, mis tugevdab eurooplaste ühist kuuluvustunnet;
- C. arvestades, et kultuur ja kultuuripärand aitavad tugevdada identiteeti ning edendada sotsiaalset ühtekuuluvust, stabiilsust ja mõistmist ühiskonnas;
- D. arvestades, et kultuuripärand on väärtus omaette, see on mitmekesine, sellel on mitu kihti (kohalik, piirkondlik, riiklik, Euroopa ja ülemaailmne) ja vormi (materiaalne, vaimne, looduslik, digitaalne ja digiteeritud), mis on omavahel seotud;
- E. arvestades, et kultuuripärand annab kultuuri- ja loomesektorisse Euroopas ja mujal erakordselt suure panuse;
- F. arvestades, et Euroopas töötab kultuuripärandi sektoris üle 300 000 inimese ning sellega on kaudselt seotud 7,8 miljonit töökohta;
- G. arvestades, et Euroopa kultuuripärandiaasta 2018 jooksul toimus üle 23 000 ürituse, millest võttis liikmesriikides² osa rohkem kui 12,8 miljonit inimest (2,5 % EL 28 rahvastikust)³;
- H. arvestades, et Euroopa kultuuripärandiaasta strateegiline visioon, mis kajastub tunnuslauses „Meie pärand: mineviku ja tuleviku kohtumisaik“ on endiselt selle kehtiv juhtpõhimõte, mille eesmärk on luua seoseid Euroopa kultuuripärandi ja praeguse kultuuriloome vahel ning ergutada inimesi osalust;
- I. arvestades, et Euroopa kultuuripärandiaasta tegevus keskendus noorte põlvkonnale ning interaktiivsetele ja loovatele projektidele;
- J. arvestades, et Euroopa kultuuripärandiaasta 2018 jooksul leidsid aset olulised ajaloolised aastapäevad; arvestades, et 2018. aastal toimus palju riiklikke ja rahvusvahelisi pidustusi ja mälestusüritusi ning jätsid märkimisväärse jalajälje Euroopa

¹ ELT L 347, 20.12.2013, lk 104.

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019DC0548&from=EN>, lk 4.

³ Arvandmete alus: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Population_and_population_change_statistics

kultuurikaardile;

- K. arvestades, et üks Euroopa kultuuripärandiaasta saavutusi oli püsivate sidemetega Euroopa sidusrühmade võrgustiku loomine; arvestades, et see võrgustik peaks olema jätkusuutlik ja püsiv;
- L. arvestades, et kohalikud ja üleeuroopalised vabühendused ning organiseeritud kodanikuühiskond on Euroopa kultuuripärandiaasta edule väga suurel määral kaasa aidanud;
- M. arvestades, et kultuuripärandit käsitleva Eurobaromeetri uuringu kohaselt arvab 84 % vastanutest liikmesriikides, et kultuuripärand on oluline nii isiklikult neile kui ka nende kohalikule kogukonnale, ning kümnest kaheksa (80 %) arvab, et see on oluline Euroopa Liidule tervikuna;
- N arvestades, et EL 27s asub ligi kolmandik UNESCO maailmapärandi nimekirja kantud mälestistest, millest 326 on kultuurimälestised, 26 looduslikud mälestised ja 5 segamälestised; arvestades, et Euroopas tervikuna asub peaaegu pool UNESCO maailmapärandi nimekirja kantud mälestistest;
- O. arvestades, et UNESCO inimkonna vaimse kultuuripärandi esindusnimekiri sisaldab vähemalt 131 mälestist, mida omistatakse EL 27 riikidele;
- P. arvestades, et 52 % UNESCO maailma mälu rahvusvahelise registri mälestistest asub Euroopas ja Põhja-Ameerikas;
- Q. arvestades, et seni on Euroopa kultuuripärandi märgis antud 48 Euroopa mälestisele;
- R. arvestades, et kümnest küsitletud eurooplasest ligikaudu üheksa (88 %) arvab, et Euroopa kultuuripärandit tuleks õpetada koolides¹;
- S. arvestades, et Euroopa kultuuripärandiaasta 2018 näitas, et kultuuripärand võib olla aluseks rahvusvahelistele projektidele, millesse on kaasatud igas vanuses inimesed ja mis võimaldavad neil ekspertidega suhelda; arvestades, et need projektid on osutunud heaks vahendiks, mille abil suurendada teadlikkust Euroopa ühisest kultuuriajaloo;
- T. arvestades, et ulatuslikum digitaaltehnoloogiale üleminek loob Euroopa kultuuri- ja loomesektori jaoks uusi võimalusi ja seab uusi ülesandeid;
- U. arvestades, et kultuurivaldkonna töökavas (2019–2022), mille nõukogu võttis vastu 21. detsembril 2018, on kultuuripärandi kestlikkus esimene viiest prioriteedist kultuurialase poliitikakujundamise Euroopa tasandi koostöös;
- V. arvestades, et COVID-19 puhang on häirinud enamikku kultuurisündmusi ja tõsiselt takistanud inimestel külastada, nautida ja õppida suurt osa Euroopa kultuuripärandist, kusjuures digitaalsed vahendid on sageli ainuke selle pärandiga tutvumise viis; arvestades, et avalike kogunemiste ja ürituste, muuseumide sulgemise ja reisi piirangute piiramisel või keelamisel on olnud väga kahjulikud tagajärjed kunstnikele ja

¹ <https://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/index.cfm/ResultDoc/download/DocumentKy/80882>, lk 68.

kultuurivaldkonnas tegutsejatele;

- W. arvestades, et mitmeaastase finantsraamistiku 2021–2027 üle peetavatel läbirääkimistel avaneb võimalus luua uusi ja soodsaid tingimusi kultuuripärandisse investeerimiseks Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide vahenditest;

Kultuuripärandi väärtuse tunnustamine

1. on seisukohal, et kultuuripärand on hindamatu ressurss, mis võimaldab meil ajaloo üle järele mõelda, seda kriitiliselt hinnata ning aitab märgata mitte ainult erinevaid mälestusi, vaid ka meid kõiki siduvaid ühiseid niite, edendades nii mitmekesisust, dialoogi, sidusust, solidaarsust ja vastastikust mõistmist ning rikastada teadmisi materiaalsest ja immateriaalsest varast ning loodus- ja digivaradest;
2. tunnistab kultuuripärandi rolli loovuse, innovatsiooni ja kestlikkuse edendamisel ning intellektuaalsete võimete arendamisel; on seisukohal, et kultuuripärand võib olla ka nauding- ja inspiratsiooniallikas ning pakkuda võimalust vaba aja veetmiseks;
3. rõhutab, et keeled võimaldavad ja edendavad Euroopa kultuuripärandi rikkust ja mitmekesisust, sest emakeeles kantakse edasi väärtusi ja teadmisi ning sageli kasutatakse neid ka vaimse kultuuripärandi edasiandmiseks; nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid võtaksid ulatuslikumaid meetmeid, et kaitsta, arendada ja edendada digitaalajastul keelelist mitmekesisust, eraldades muu hulgas piisavad rahalised vahendid poliitikale, mis tegeleb keeltega, mis on liigitatud ohustatud keelteks, ning suurendades ELi kodanike teadlikkust keelelisest ja kultuurilisest rikkusest, mida asjaomased kogukonnad esindavad;
4. tuletab komisjonile ja liikmesriikidele meelde vajadust kaasata Euroopas elavate vähemuste kultuuripärand täielikult kõikidesse Euroopa pärandit käsitlevatesse aruteludesse, ning tegutsema selle nimel, et tunnustada ja edendada nende panust liidu kultuurilisse, keelelisse ja kunstilisse rikkusse ja mitmekesisusse ning püüda kehtestada ja rakendada ühtlustatud ja kooskõlastatud meetmeid nende kultuuride kestlikuks majandamiseks ja edendamiseks;
5. rõhutab, kui olulised on Euroopa ja üleeuroopalised kultuuriüritused ja traditsioonilised kultuurfestivalid teadlikkuse suurendamisel Euroopa kultuurilisest rikkusest ja mitmekesisusest; innustab liikmesriike sellist tegevust edendama ja toetama ning kaitsma oma traditsioone; nõuab tungivalt, et komisjon kaaluks selliste algatuste rahastamist;

Haridus ja oskused

6. rõhutab, kui oluline on igas eas kultuuripärandi ja humanitaarteadustega, sealhulgas ajaloo ja filosoofiaga seotud igasugust liiki haridus – nii formaalne ja mitteformaalne haridus kui ka informaalne õppimine; on veendunud, et erilist tähelepanu tuleks pöörata puuetega õpilastele ja üliõpilastele ning ebasoodsa taustaga õpilastele; kordab, kui oluline on, et koolide õppekavad või õppekava toetavad tegevused hõlmaksid mitmesuguseid kunstivorme, nagu muusika, film, teater, kirjandus, disain ja arhitektuur; on veendunud, et Euroopa kultuuripärandiaasta raames välja töötatud mitmesuguseid olemasolevaid vahendeid, nagu asjakohased eTwinningu vahendid, tuleks aktiivsemalt edendada; kutsub komisjoni üles integreerima kultuuripärandi ulatuslikumalt oma

Euroopa haridusruumi strateegiasse, et õpilastel kujuneks välja Euroopa kodakondsusega seotud kuuluvustunne;

7. on sellega seoses seisukohal, et Euroopa Ajaloo Maja tuleb varustada piisavate rahaliste vahenditega, et sellest saaks ELi noori teadlasi, õppejõude ja üliõpilasi ühendav teadmus- ja koostöökeskus ning Euroopa kultuuripärandi edendamise vahend; peab vajalikuks töötada välja täiendavad Euroopa Ajaloo Majaga tutvumise viisid, muu hulgas virtuaalsete ringkäikude kaudu, et Euroopa Ajaloo Majast saaks värav, mis võimaldab kõigil elanikkonnarühmadel õppida tundma Euroopa ühiseid kogemusi ja nende erinevaid tõlgendusi; ergutab sellega seoses sõltuvalt finantssuutlikkusest Euroopa Ajaloo Maja raames järk-järgult looma üleeuroopalise keskuste koostöövõrgustiku;
8. rõhutab, et digiõppel võib kultuuripärandi kohta ja selle kaudu õppimise võimaldamisel olla järjest olulisem roll; märgib, et tuleb välja töötada kõrgetasemelised e-õppe algatused, sealhulgas laialt avatud e-õpe, et muuta kultuuripärandiga tutvumine hõlpsamaks ning tõhustada pärandiga seotud oskusi kogu Euroopas; on sellega seoses seisukohal, et digiõppe tegevuskava võib selle eesmärgi saavutamisele märkimisväärselt kaasa aidata, ning nõuab, et tegevuskava kavandatav ajakohastamine hõlmaks kultuuripärandihariduse toetamist;
9. väljendab muret kasvava oskustööliste, restaureerimisspetsialistide ja kultuuripärandi ekspertide nappuse pärast ning selle pärast, et noori on raske neid oskusi õppima meelitada; rõhutab, et puudub süsteemne lähenemisviis ja tõhusad mehhanismid, nagu koolituskursused asjakohaste oskuste ja teadmiste edasiandmise traditsiooniliste meetodite kohta, ning see seab Euroopa pärandi ohtu; on veendunud, et tulevikus on kultuuripärandi kvaliteedi säilitamine võimalik ainult juhul, kui tagatud on asjaomaste oskuste ja teadmiste täies ulatuses säilitamine, sealhulgas digitaalsete vahendite abil, ja edasiandmine; kutsub seetõttu komisjoni üles tagama, et tulevased kultuuripärandi säilitamise algatused hõlmaksid vajalike tavade ja teadmiste säilitamist; tuletab meelde vahetuste väärtust ja rõhutab sellega seoses programmi „Erasmus+“ tähtsust, mis võimaldab ka praktikantide liikuvust;
10. kordab, et vaja on parandada sotsiaal-majanduslikke ja töötingimusi ning soolist tasakaalu ning edendada kultuuripärandi valdkonnas tegutsevate osalejate ja töötajate, sealhulgas puuetega inimeste liikuvusvõimalusi; märgib sellega seoses kutsekvalifikatsioonide tunnustamise tähtsust;
11. rõhutab vajadust jätkata jõupingutusi, et suurendada teadlikkust sellest, kui väärtuslik on kultuuripärand Euroopa jaoks, ning et sellekohane teave jõuaks ka inimeste ja sidusrühmadeni kohalikul tasandil; rõhutab, et Euroopa kultuuripärandi parem tundmine aitab edendada sotsiaalset ühtekuuluvust ning märgib, et juurdepääs sellistele teadmistele soodustaks eelkõige rändetaustaga inimeste ja nende perekondade sotsiaalset ja kultuurilist kaasamist;
12. väljendab heameelt komisjoni ettepaneku üle luua Euroopa Innovatsiooni- ja Tehnoloogiainstituudi raames uus kultuuri- ja loomemajanduse teadmis- ja innovaatikakogukond, mis peegeldab sotsiaalset mitmekesisust ning mille puhul kultuuripärandit tuleks mõista ka kui inspiratsiooniallikat kaasaegsete loomevormide ja lahenduste väljatöötamiseks;

Digitaalne kultuuripärand

13. tunnistab digitaalse kultuuripärandi tähtsust, kusjuures üha rohkematel inimestel, sealhulgas ebasoodsa taustaga inimestel ja puuetega inimestel, on kultuurimaterjaliga tegelemiseks enneolematud võimalused ja võrdne juurdepääs; tunnistab, et digitaalne kultuuripärand muutub järjest olulisemaks, eriti pandeemiatega ja nendega seotud liikumiskiirangute ajal, kus virtuaalsed muuseumiekskursioonid ja näitused, digitaalsed raamatukogud, veebientsüklopeediad ja samalaadsed digilahendused ning virtuaalsed kommunikatsioonivahendid aitavad inimestel aega sisustada ning on ainsad vahendid, mis võimaldavad kultuuripärandile ja kultuurile laiemat juurdepääsu ja nendega tegelda; rõhutab, kui oluline on digiteerida kultuurimaterjal, et mitte üksnes säilitada seda tulevaste põlvkondade jaoks (säilitamisfunktsioon), vaid muuta see ka sihtrühmadele kergemini kättesaadavaks, viies kultuuripärandi internetti;
14. rõhutab, et asjakohased tehnoloogilised edusammud, nagu digitaalne uuring, 3D-modelleerimine ja trükkimine, liit- ja virtuaalreaalsus ning tehisintellekti ja suurandmete roll, avavad uusi võimalusi mitte ainult kultuuripärandi hõlmamiseks, säilitamiseks ja visualiseerimiseks, vaid ka selle rakenduste väljatöötamiseks, analüüsimiseks, rekonstrueerimiseks ja arendamiseks;
15. toonitab, kui oluline on Europeana projekt, mis on nii Euroopa digitaalne raamatukogu, arhiiv, muuseum kui ka haridusplatvorm; nõuab suuremaid jõupingutusi platvormi edasiarendamiseks, eraldades selleks muu hulgas piisavalt rahalisi vahendeid ning propageerides seda rohkem üldsuse ja õpetajaskonna hulgas;
16. on arvamisel, et digiteeritav materjal tuleb valida välja erapooletul viisil, et tagada digiarhiivide ja -kogude usaldusväärsus;
17. rõhutab, et propageerida tuleb ka digiteeritud arhiivide loomist ja väärtust ning parandada inimeste digioskusi, et edendada digitaalse sisu suuremat kasutuselevõttu;
18. on veendunud, et veebientsüklopeediad on hindamatud kontrollitud ja usaldusväärse teabe allikad, mis võimaldavad kultuuripärandile juurdepääsu ning aitavad kultuuripärandit säilitada ja edendada, samuti on veebientsüklopeediad olulised vahendid, millega digitaalsena loodud kultuuripärandi liigitada ja tagada sellele pidev juurdepääs; on seisukohal, et veebientsüklopeediate edendamiseks, arendamiseks ja täiustamiseks tuleks eraldada rohkem vahendeid;
19. rõhutab, et koostalitlusvõime on peamine võimalus tagada digitaalse sisu kasutatavus ja taaskasutatavus pikas perspektiivis; rõhutab sellega seoses standardite ja raamistike rolli;
20. nõuab suuremat koostööd nii liikmesriikide kui ka asjakohaste sektorite vahel, et digiteeritud kultuuripärandit ulatuslikult edendada; kiidab heaks koostöödeklaratsiooni kultuuripärandi digiteerimise edendamise kohta, mille on nüüdseks allkirjastanud peaaegu kõik liikmesriigid;
21. rõhutab vajadust töötada välja laiaulatuslik ELi raamistik, mis hõlmaks piisavat rahastust digiteeritud ja digitaalsena loodud kultuuripärandi kaitsmisele ja edendamisele; märgib, et vaja on valikuotsuseid hõlmavat riiklikku säilitusstrateegiat, mille aluseks on selgelt määratletud põhimõtted ning mis viiakse ellu vastutustundlikul

viisil; märgib, et digitaalsed kuraatorid saavad anda hindamatu panuse tagamaks, et digitaalne kultuuripärand on kaitstud ja kättesaadav inimestele Euroopas ja maailmas mitmes eri keeltes; võtab huviga teadmiseks ERFi kaudu juba ellu viidud paljud digiteerimisprojektid ning nõuab, et järgmisel programmitöö perioodil oleks tagatud sellise rahastamise järjepidevus;

22. kutsub üles põhjalikult ajakohastama komisjoni 27. oktoobri 2011. aasta soovitusi kultuurimaterjali digiteerimise, sellele sidusjuurdepääsu tagamise ja selle digitaalse säilitamise kohta, et kajastada tehnoloogia arengut ning viimase kümnendi väljakutseid ja võimalusi; on siiski arvamusel, et digitaalse pärandi tähtsustamine ei tohiks toimuda olemasoleva materiaalse ja vaimse kultuuripärandi ning nendega seotud töökohtade kaitsmise arvelt;

Majanduslik potentsiaal ja kestlikkus

23. rõhutab, et kultuuripärandi valdkond annab panuse majandusarengusse ning sellel on muudele majandussektoritele märkimisväärne ülekanduv mõju; kordab, et kultuuripärand ja kestlik areng on omavahel tihedalt seotud;
24. tunnistab, et säästval kultuuriturismil on suured võimalused luua ELis majanduskasvu ja töökohti, kuna juba neli turisti kümnest valib oma sihtkoha kultuurivõimaluste alusel; rõhutab siiski, et kultuuriturismi tuleb edendada kaasaval viisil, arvestades kohalike kogukondade ja majanduse ning elustiili ja traditsioonidega, ühtlasi tuleb leida tasakaal majanduslike, sotsiaalsete ja kultuuriliste vajaduste ning keskkonnanõuete vahel; märgib, et kultuuripärandiga seotud teenustega saab tagasi teenida vaid minimaalse osa nende loodavast majanduslikust väärtusest, mistõttu on vaja uusi, alternatiivseid ja stabiilseid rahastamisallikaid, et sellistel teenustel oleks jätkuvalt säästvat turismi hoogustav funktsioon;
25. juhib tähelepanu sellele, et kultuurimälestised innustavad inimesi reisima ning ühiskondade ja kultuuride kohta teadmisi saama; tuletab meelde, et 72 % uuringus osalenutest vanuses 15–24 aastat on nõus väitega, et kultuurimälestiste olemasolu võib mõjutada nende puhkuse sihtkoha valikut; rõhutab sellega seoses algatuse „DiscoverEU“ rolli; märgib siiski, et algatus ei ole toonud noortele võrdset kasu; kutsub komisjoni üles leidma viise, kuidas paremini kaasata noori, kellel on sotsiaalselt ebasoodne taust, kes on pärit liikmesriikide maa- ja äärepoolseimatest piirkondadest või liikmesriikidest, millel ei ole head raudteeühendust teiste ELi riikidega;
26. nõuab tungivalt, et liikmesriigid seaksid sisse tugevad mehhanismid, et ennetada kultuuripärandi ülekasutamist, mida tingib näiteks halvasti reguleeritud massiturism; hoiatab mõju eest, mis kaasneb lühiajaliste ärihuvidena, mis võivad kahjustada kultuuriobjektide ja tavade autentsust ning vähendada nende kvaliteeti; peab sellega seoses kiiduväärseks programmi „Aktiivne kultuuripärand“ käivitamist, mille eesmärk on vastastikuse õppimise kaudu aidata tugevdada kultuuripärandipoliitikat kohalikul ja piirkondlikul tasandil; rõhutab oma valmisolekut programmi jälgida ja toetada, kui see osutub edukaks;
27. tunnistab Euroopa kultuuripealinnade tähtsust linnade ja piirkondade edendamisel, sest oma kultuuri-, kunsti- ja sotsiaalprojektide majandusraamistikku seadmisega integreerivad nad neisse säästva turismi kontseptsiooni ning edendavad oma materiaalselt ja vaimset pärandit, traditsioone ja uuendusi kõigi Euroopas ja väljaspool

Euroopa piire elavate inimeste hüvanguks ja rahuloluks;

28. soovitab teha täiendavaid jõupingutusi, et soodustada reisimist vähem tuntud ja vähem populaarsetesse sihtkohtadesse ja maapiirkondadesse ning reisimist hooajavälisel ajal, et edendada turismivaldkonnas kestlikkust ja juurdepääsetavust, eelkõige puuetega inimeste ja eakate jaoks; rõhutab võimalusi toetada kohalikke turismialgatusi EAFRD vahenditest, eelkõige LEADERi programmi kaudu; nõuab, et sellele programmile eraldataks programmitöö perioodil 2021–2027 piisavad rahalised vahendid;
29. on mures saaste, vandalismi, varguste, halvasti reguleeritud turismi ja kontrollimatu arendustegevuse, samuti ülemaailmse soojenemise ja kliimamuutuse mõju pärast kultuuripärandile, eelkõige seoses äärmuslike ilmastikuolude (paduvihmad, kuumalained, üleujutused, tulekahjud ja tormid) sagenemisega; rõhutab tegutsemise vajadust, sealhulgas liikmesriikide vahel teadmiste jagamise kaudu, ning kutsub komisjoni üles esitama neid looduslikke ja inimtekkelisi ohte silmas pidades ettepanekud konkreetsete kultuuripärandi säilitamise ja kaitsmise meetmete kohta;
30. rõhutab kodanikuühiskonna rolli ning vabatahtliku tegevuse olulist ja väärtuslikku panust kultuuripärandi kaitsmisel ja isegi avastamisel ning selle väärtustamisel, samuti vabatahtlike teadmisi, oskusteavet ja energiat, mida nad selleks panustavad; palub komisjonil ja liikmesriikidel sellist tegevust jätkuvalt toetada; võtab teadmiseks Euroopa solidaarsuskorpuse võimaliku rolli noorte kaasamisel Euroopa pärandi säilitamise ja taastamise ning teadlikkuse tõstmisse; peab kiiduväärseks asjaolu, et selle algatuse raames on kultuuripärandile ette nähtud konkreetne projektikonkurss;
31. on ühtlasi mures kultuuripärandit ohustavate asjaolude pärast, mis on tingitud terrorismist nii Euroopas kui ka kaugemal; mõistab hukka kultuurimälestiste hävitamise; on veendunud, et EL peaks kultuuripärandi restaureerimise, säilitamise ja kaitsmise edendamisel täitma kogu maailmas aktiivsemat rolli;
32. on arvamusel, et EL peaks kandidaatriikidele üheks tingimuseks seadma kultuuripärandi kaitse;
33. kordab, et ebaseaduslik kultuuriväärtusega esemetega kauplemine, sealhulgas digitaalsete kanalite vahendusel, on tõsine ülemaailmne probleem, mis nõuab kooskõlastatud meetmeid mitte üksnes liikmesriikides, vaid ka rahvusvahelisel tasandil; juhib tähelepanu, et Euroopa kultuuripärandit käsitlevates aruteludes tuleb uue nurga alt käsitleda ka sõja ajal röövitud, varastatud või ebaseaduslikult omandatud teoste ja kultuuriväärtuste küsimust; väljendab taas toetust püüdlustele edendada Euroopa kultuuripärandiaasta raames aktiivselt päritolu-uuringuid;

Kultuuripärandi strateegilise käsituse saavutamine

34. palub komisjonil järgida kultuuripärandi puhul integreeritumat lähenemisviisi, käsitledes materiaalsel, vaimset, loodus- ja digitaalset pärandit võrdsel alusel ning omavahel seotud ja lahutamatu tervikuna;
35. tunnustab Euroopa kultuuripärandi tegevusraamistikku; rõhutab, et raamistikuga hõlmatud meetmed tuleb ellu viia ja selleks tuleb tagada piisavad rahalised vahendid;
36. on arvamusel, et meetmetes, mis komisjon kultuuripärandi säilitamiseks võtab, peaksid

- kajastuma komisjoni tellitud asjakohaste uuringute tulemused ja soovitusel;
37. kutsub komisjoni taas üles looma ühtse ELi portaali „Tunne Euroopat“, kuhu koondatakse teave kõikidest kultuuripärandit rahastavatest ELi programmidest, ning töötama komisjonisiselt välja ühtse lähenemisviisi, mille aluseks oleks kultuuripärandiga tegelevate poliitikavaldkondade raames tõhustatud koostöö tegemine;
 38. peab kahetsusväärseks, et Euroopa kultuuripärandi märgist käsitlev teavitustöö ei ole piisavalt aktiivne, ning kutsub toetama asjaomaste mälestiste võrgustiku loomist; on veendunud, et paiku, millele see märgis on juba antud, tuleb edendada ja neile logistilist tuge pakkuda;
 39. nõuab strateegilist koostööd Euroopa Liidu ja teiste rahvusvaheliste organisatsioonide, eelkõige UNESCO ja Euroopa Nõukogu vahel, et jõupingutusi ja ühtseid standardeid kultuuripärandi säilitamisel ja edendamisel paremini koordineerida ning vahetada parimaid tavasid;
 40. märgib, et ligi kolmveerand küsitletud eurooplastest arvas, et avaliku sektori asutused peaksid kultuuripärandi edendamiseks rohkem vahendeid eraldama; toonitab vajadust suurendada kultuuripärandiga seotud tegevusele ette nähtud ELi rahastust;
 41. rõhutab vajadust suurendada 2020. aasta järgses mitmeaastasest finantsraamistikus ulatuslikumalt kultuuripärandi ja kultuuri rahastamist; kordab üleskutset järgmises mitmeaastasest finantsraamistikus programmi „Loov Euroopa“ eelarvet kahekordistada ja programmi „Erasmus+“ eelarvet kolmekordistada; rõhutab programmi „Loov Euroopa“ potentsiaali sidemete loomisel elava kunsti ning materiaalse ja vaimse kultuuripärandi vahel; nõuab, et programmi „Euroopa horisont“ raames suurendataks kultuuripärandit käsitlevateks teadusuuringuteks ette nähtud eelarveeraldisi; märgib, et kultuuripärandi tõeliseks väärtustamiseks on vaja muude valdkondlike poliitikasuundade ning struktuurifondide, liidu eri programmide, sealhulgas programmide „Euroopa horisont“, „Loov Euroopa“ ja LIFE ning rahastamiskavade koostööt; märgib, kui oluline on tõhustada Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide potentsiaali kultuuripärandi säilitamisel; kordab oma seisukohta, et investeringuid kultuuri- ja säästva turismi taristusse tuleks juhul, kui ERFi kaasrahastamine ei ületa 10 miljonit eurot, pidada väikesemahulisteks ja toetuse saamise tingimustele vastavateks, ning juhul kui taristut loetakse maailma kultuuripärandi hulka kuuluvaks, tuleks ülemmäära suurendada 20 miljoni euroni;
 42. on veendunud, et Euroopa roheline kokkulepe peaks hõlmama meetmeid, millega leevendada kliimamuutuse mõju kultuuripärandile, ühtlasi tuleks tunnustada, et kultuuripärand võib täita kliimaalase kestlikkuse eesmärkide saavutamisel olulist rolli tänu haridusele, teadusuuringutele ja Euroopa traditsiooniliste kestlike tavade kohandamisele;
 43. peab kiiduväärseks kultuuri- ja loomesektori kiiret reageerimist COVID-19 kriisile ja kriisi ajal väljendatud solidaarsust, mis läbi muudeti kultuuripärand üldsusele internetis laialdaselt ja vabalt kättesaadavaks; tunneb muret tohutu mõju pärast, mida COVID-19 puhang avaldab kultuuripärandile ning kultuuri- ja loomesektorile; kutsub komisjoni üles põhjalikult analüüsima pandeemia mõju asjaomastele sektoritele ja eelkõige kultuuripärandisektorile; nõuab tungivalt, et komisjon ja liikmesriigid pakuksid piisavat ja sihipärast rahalist toetust, et leevendada kriisi nendes sektorites ja aidata nendes

töötavaid inimesi, sealhulgas võimaldades mittestandardsetes töösuhtes olevatele inimestele juurdepääsu sotsiaaltoetustele;

44. nõuab suuremaid jõupingutusi, et arendada edasi Euroopa kultuuripärandiaastaga saavutatut, eesmärgiga saavutada kohalikul, piirkondlikul, riigi ja Euroopa tasandil püsivaid poliitilisi tulemusi, kuna sellel oleks omakorda positiivne mõju majanduslikus, kultuurilises ja sotsiaalses plaanis ning aitaks kõikide eurooplaste puhul edendada Euroopa kultuuriruumi kuulumise tunnet ja ühist vastutustunnet kultuuripärandi säilitamise, rikastamise ja edendamise eest; kutsub komisjoni üles kaaluma tulevikus uue Euroopa kultuuripärandiaasta korraldamist;
45. nõuab, et Euroopa integratsiooni kultuurimõõde, sealhulgas kultuuripärand, lisataks eelseisval Euroopa tulevikku käsitleval konverentsil arutatavate strateegiliste temade hulka;
46. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile.

SELETUSKIRI

Euroopa kultuuripärand on meie ühine rikkuse allikas, mis päritud minevikust, mida austatakse ja kasutatakse olevikus ja mis antakse edasi tulevastele põlvkondadele. Kultuuripärand aitab meil määratleda, kes me oleme ja kust me tuleme. Kultuuripärand, mis toob esile lahknevused meie tavades, keeltes ja elustiilides, aitab meil teha kindlaks ka meid kõiki ühendavad ühised niidid. Selle roll mitmekesisuse, sidususe, solidaarsuse ja mõistmise omaksvõtmisel ja edendamisel on hindamatu.

Eurooplased on kultuuripärandi olulisuse suhtes ühel nõul. Eurobaromeetri uuringu alusel arvab 84 % liikmesriikides vastanutest, et kultuuripärand on oluline neile isiklikult ja nende kohaliku kogukonna jaoks; 87 % arvates on see oluline nende piirkonna jaoks ja 91 % arvates on kultuuripärand oluline nende riigi jaoks. Lisaks arvab kümnest vastanust kaheksa (80 %), et kultuuripärand on oluline Euroopa Liidu jaoks tervikuna. Need arvud ei ole liikmesriigiti märkimisväärselt erinevad.

Euroopa kultuuripärandiaastaga tõhusate poliitiliste tulemuste saavutamine

Et tähistada mitmekesisust ja kõike, mis meil on ühist, valiti 2018. aasta ELis Euroopa kultuuripärandiaastaks, mille vältel toimus üle 23 000 ürituse (Euroopa kultuuripärandiaasta määrgis anti enam kui 13 000 üritusele), mille kaudu jõuti 12,8 miljoni inimeseni kõikides liikmesriikides. Euroopa kultuuripärandiaastaga seotud üritused jõudsid seega ligikaudu 2,5 %-ni 28 liikmesriiki hõlmava ELi elanikkonnast¹.

Euroopa kultuuripärandiaasta oli alt üles suunatud algatus, kuna kodanikuühiskonna organisatsioonid toetasid selle nimetamist ning täitsid selle ettevalmistamisel ja elluviimisel põhirolli. Ühe suurima saavutusena õnnestus Euroopa kultuuripärandiaastaga tekitada vajalik hoog ning tuua kokku avaliku ja erasektori sidusrühmad, eeskätt vabaühendused, mis edendasid kultuuripärandit kohalikul, piirkondlikul või riigi tasandil. Sellega loodi tõeliselt üleeuroopaline liikumine. Hädavajalik on seda hoogu jätkata, et saavutada Euroopa kultuuripärandiaastaga tõhusad poliitilised tulemused. Samuti on ülioluline jätkata Euroopa kultuuripärandiaasta vältel alustatud mitut sidusrühma hõlmavat koostööd. Raportis nõutakse alalise platvormi loomist, mille keskmeks oleks organiseeritud kodanikuühiskond, et teha koostööd ning koordineerida kultuuripärandipoliitikat ELi tasandil.

Palju tööd on veel ees. Kuigi kultuuripärandi edendamise ja kaitsmise tähtsust tunnustatakse nii liikmesriikide kui ka ELi tasandil, saab koostööd ja koordineerimist muuta liikmesriikides kõigil valitsemistasanditel oluliselt paremaks. Euroopa institutsioonide raames on olukord sarnane. Euroopa Komisjoniga seoses peab raportöör kahetsusväärseks, et komisjoni töökava 2020 põhitekstis ei ole nimetatud ei kultuuripärandit ega kultuuri üldisemalt². Kuigi komisjon teeb kultuuripärandi valdkonnas olulist tööd, on ülesanded ja tegevus hajutatud mitme peadirektoraadi vahel. Raportis korratakse Euroopa Parlamendi üleskutset, et komisjon järgiks kultuuripärandiga tegelevate poliitikavaldkondade parema koostöö kaudu ühist lähenemisviisi.

Raportöör palub komisjonilt integreeritumat lähenemisviisi kultuuripärandile, käsitledes materiaalselt, vaimset, looduslikku ja digitaalset pärandit omavahel seotu ja lahutamatu.

¹ Arvestus põhineb järgmistel andmetel: https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Population_and_population_change_statistics

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:52020DC0037>

Komisjon peaks kultuuripärandiga tegelevate poliitikavaldkondade parema koostöö kaudu arendama Euroopa kultuuripärandi tegevusraamistikku.

Ka ELi rahastus kultuuripärandile jääb hajutatuks, olles kättesaadav Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide, mitmesuguste programmide, sh programmi „Loov Euroopa“, programmi „Euroopa horisont“, programmi „Erasmus+“ ning tulevase digitaalse Euroopa programmi kaudu. Raportis korraldatakse Euroopa Parlamendi nõudeid komisjonile luua ühtne ELi portaal, kuhu koondataks teave kõikidest kultuuripärandit rahastavatest ELi programmidest. Lisaks nõuab raportöör muude valdkondlike poliitikameetmete ja mitmesuguste ELi programmide ja rahastamiskavade koostoimet, et tuua kultuuripärand tõeliselt esiplaanile.

Selle raames arvab raportöör, et ülimalt oluline on tagada piisav eelarve programmidele „Erasmus+“ ja „Loov Euroopa“, mida ohustavad suured kärped. Laiemalt võttes tuleb mitmeaastast finantsraamistikku rahastada piisaval määral, eriti võttes arvesse uusi algatusi, eeskätt Euroopa rohelist kokkulepet. Kui tahame ELi tasandi eesmärke laiendada, ei ole kasu sellest, kui läbirääkimistes mitmeaastase finantsraamistiku üle keskendutakse piirmääradele 1,00 % ELi kogurahvatulust.

Haridus ja oskused

Raportöör rõhutab ajaloo- ja kultuuripärandihariduse olulisust ning juhib tähelepanu sellele, et kultuuripärandi- ja haridusvaldkonna sidet tuleb tugevdada. Digiõpe ja eeskätt kultuuripärandit käsitlevad spetsiaalsed laialt avatud e-õppe (MOOC) kursused ja muud e-õppe algatused võivad täita väga olulist rolli, kuna nendega on võimalik jõuda palju laiemale üldsuseni, eriti kaugemates piirkondades.

Samal ajal toonitab raportöör, et aina rohkem napib restaureerimisspetsialiste, kelle oskused on kultuuripärandi paikade säilitamiseks, kaitsmiseks ja hooldamiseks hindamatud. Samal ajal võib pärandivaldkonna spetsialistide ja kvalifitseeritud käsitöölise puudumine – probleem, mis elanikkonna vananemise tõttu tulevastel aastakümnetel eeldatavasti süveneb – tuua kaasa kultuuripärandiga seotud tegevuse pidurdumise, sealhulgas seoses säilitamise ja teadustegevusega ning kultuuripärandi ebapiisava edendamise. On oluline tagada kultuuripärandiharidusele suurem rahastus, pöörates seejuures tähelepanu uute spetsialistide ligimeelitamisele sellesse valdkonda.

Digitaalne kultuuripärand

Raportöör soovis eriti toonitada digitaalset kultuuripärandit, võttes arvesse selle kasvavat tähtsust. Raportis tuuakse esile vajadus töötada välja laiahaardeline ELi raamistik, mis hõlmaks piisavat rahastust digitaalse pärandi edendamiseks ja kaitsmiseks, kuna praegused jõupingutused on olnud killustatud ja ebapiisavad. Lisaks on komisjoni 27. oktoobri 2011. aasta soovitus kultuurimaterjali digiteerimise, sellele sidusjuurdepääsu tagamise ja selle digitaalse säilitamise kohta aegunud ning seda tuleb muuta, et paremini kajastada uusi võimalusi ja probleeme, mis on kaasnud tehnoloogia arenguga.

Raportis on püütud eristada digiteeritud ja digitaalsena loodud pärandit, kuna kummagi puhul lähtutakse eri prioriteetidest. Digiteeritud pärandi kohta märgitakse raportis ära digiteeritud sisu internetti toomise olulisus, et see oleks laiemalt kättesaadav. Muu hulgas rõhutab raportöör ka vajadust tagada, et digiteeritav materjal valitaks välja erapooletul viisil, et tagada digiarhiivide ja -kogude usaldusväärsus. Lisaks nõuab raportöör suuremat koostööd nii liikmesriikide kui ka asjakohaste sektorite vahel, et digiteeritud kultuuripärandit ulatuslikult edendada, tagades muu

hulgas asjaomaste arhiivide koostalitlusvõime ning nende üldkasutatavaks jäämise. Sellega seoses tasub märkida, et koostöödeklaratsiooni kultuuripärandi digiteerimise edendamise kohta on seni allkirjastanud enamik liikmesriike, kuid mitte kõik.

Digitaalsena loodud pärandit on hädavajalik hakata laiahaardeliselt kaitsma. Selle raames on vaja valikuotsuseid hõlmavat põhjalikku riiklikku kaitsepoliitikat, mille aluseks on selgelt määratletud põhimõtted ning mis viiakse ellu vastutustundlikul viisil. Lisaks on digitaalse sisu suurema kasutuselevõtu tagamise eeltingimuseks üldsuse digioskuste parandamine. Raportöör toonitab, kui oluline on Europeana projekt, mis toimib Euroopa digitaalse raamatukogu, arhiivi, muuseumi ja haridusplatvormina.

Majanduslik potentsiaal ja kestlikkus

Kultuuripärandi valdkond on kasvu ja tööhõive oluline tegur, kuna Euroopas töötab sellel alal ligikaudu 300 000 inimest ning sellega on kaudselt seotud 7,8 miljonit töökohta¹. Valdkonna hinnanguline tööhõive kordaja on eriti kõrge, küündides 26,7-ni ja ületades seega muude sektorite kordajaid². Eriti kultuuriturism loob ELis märkimisväärset majanduskasvu, kuna neli turisti kümnest valib oma sihtkoha kultuurivõimaluste alusel.

Sellegipoolest rõhutab raportöör, et kultuuripärandi majanduslikku potentsiaali ei tohi amendada selle kestlikkuse arvelt ning hoiatab mõju eest, mida avaldavad lühiajalised kaubanduslikud huvid, mis võivad kahjustada kultuuriliste paikade autentsust ja vähendada nende kvaliteeti. Raportis hoiatatakse saastamise, vandalismi, varguse, halvasti juhitud massiturismi, samuti ülemaailmse soojenemise ja kliimamuutuse mõju eest kultuuripärandile. Selles kutsutakse komisjoni üles neid looduslikke ja inimtekkelisi ohte silmas pidades välja töötama ja esitama konkreetseid meetmed kultuuripärandi säilitamiseks ja kaitsmiseks.

Kestlikkuse edendamiseks soovitatakse teha täiendavaid jõupingutusi, et soodustada reisimist vähem tuntud ja vähem populaarsetesse sihtkohtadesse ja maapiirkondadesse ning reisimist hooajavälisel ajal. Raportöör märgib tunnustavalt ära rolli, mida täidavad Euroopa kultuuriradade, Euroopa turismi tippsihtkohtade (EDEN) ning Euroopa aruka turismi pealinna algatus³ kui head näited, kuidas edendada turismis kestlikkust ja ligipääsetavust. Raportöör palub komisjonil kasutada Barcelona deklaratsiooni „Better Places to Live, Better Places to Visit“ (Paremad kohad elamiseks, paremad kohad külastamiseks) kui kestliku kultuuriturismi meetmete ja poliitika eeskuju.

Raportis korratakse, et ebaseaduslik kultuuriväärtusega esemetega kauplemine on ülemaailmse mõõtmega tõsine probleem, mis nõuab kooskõlastatud meetmeid mitte ainult liikmesriikides, vaid ka rahvusvahelisel tasandil. Raportöör on mures kultuuripärandit ohustavate asjaolude pärast, mis on tingitud terrorismist nii Euroopas kui ka kaugemal. On ülioluline, et EL täidaks kultuuripärandi restaureerimise, säilitamise ja kaitsmise edendamisel aktiivsemat rolli mitte üksnes liidus, vaid ka mujal maailmas.

Järeldus

¹ http://blogs.encatc.org/culturalheritagecountsforeurope/wp-content/uploads/2015/06/CHCfE_FULL-REPORT_v2.pdf

² http://blogs.encatc.org/culturalheritagecountsforeurope/wp-content/uploads/2015/06/CHCfE_FULL-REPORT_v2.pdf

³ <https://smarttourismcapital.eu>

Kultuuripärand on väärtus omaette – see on üks juhtmõtteid, mida käesolevas raportis on püütud esile tuua. Seega ei tuleks aruteludes kultuuripärandi üle keskenduda üksnes panusele, mida see annab muudesse valdkondadesse – mis on kahtlemata vägagi väljapaistev –, vaid ka sellele, mida me nii liikmesriikides kui ka ELi tasandil saame kultuuripärandi edendamiseks ja kaitsmiseks teha. Ilmsem vastus sellele on suurem rahastus. Ligi kolmveerand küsitletud eurooplastest arvas, et avaliku sektori asutused peaksid eraldama kultuuripärandi jaoks rohkem vahendeid. Siiski on samavõrd oluline, kui mitte olulisemgi, ELi integreeritud kultuuripärandistrateegia, et tagada sellele vajalik tunnustus, mis seni puudub.

Euroopa kultuuripärandiaasta tõhusad poliitilised tulemused oleksid praeguste püüdluste tugevdamine, tegevuse jõulisem koordineerimine – mitte üksnes liikmesriikide ja ELi institutsioonide, vaid ka organiseeritud kodanikuühiskonna tasandil – ning vajaliku koostoime tagamine mitmesuguste sidusrühmade, poliitikameetmete, projektide ja rahastamisprogrammide vahel. Sel viisil on Euroopa Liidul palju paremad võimalused kultuuripärandit edukalt kaitsta ja edendada nii kogu Euroopas kui ka kaugemal ning kasutada selle sotsiaalseid, majanduslikke ja keskkonnaeeliseid kui vahendit peamiste poliitiliste prioriteetide ja eesmärkide saavutamiseks.

**TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA
VASTUTAVAS KOMISJONIS**

Vastuvõtmise kuupäev	27.10.2020
Lõpphääletuse tulemus	+: 26 -: 0 0: 3
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Isabella Adinolfi, Christine Anderson, Andrea Bocskor, Vlad-Marius Botoș, Ilana Cicurel, Gilbert Collard, Gianantonio Da Re, Laurence Farreng, Tomasz Frankowski, Romeo Franz, Hannes Heide, Irena Joveva, Petra Kammerevert, Niyazi Kizilyürek, Predrag Fred Matić, Dace Melbārde, Victor Negrescu, Niklas Nienaf, Peter Pollák, Marcos Ros Sempere, Domènec Ruiz Devesa, Andrey Slabakov, Massimiliano Smeriglio, Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen, Salima Yenbou, Theodoros Zagorakis, Milan Zver
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Pernando Barrena Arza

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS

26	+
PPE	Andrea Bocskor, Tomasz Frankowski, Peter Pollák, Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen, Theodoros Zagorakis, Milan Zver
S&D	Hannes Heide, Petra Kammerevert, Predrag Fred Matić, Victor Negrescu, Marcos Ros Sempere, Domènec Ruiz Devesa, Massimiliano Smeriglio
RENEW	Vlad-Marius Botoș, Ilana Cicurel, Laurence Farreng, Irena Joveva
VERTS/ALE	Romeo Franz, Niklas Nienaß, Salima Yenbou
ECR	Dace Melbārde, Andrey Slabakov
GUE/NGL	Pernando Barrena Arza, Niyazi Kizilyürek
NI	Isabella Adinolfi
0	-
3	0
ID	Christine Anderson, Gilbert Collard, Gianantonio Da Re

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu